سەماحەتی حەکیم .. یاساکانی هەڵبژاردن دەبێت گوزارشت لە فەلسەفەی سیستەمێکی سیاسی نوێنەران و ناوخۆیی بکات و پابەند نییە بەکات و بارە دەستی

لەدیداری ڕافیدەین بۆ گفتوگۆ بەڕێز عەمار حەکیم سەرۆکی ڕەوتی حیکمەی نیشتمانی گوتی ڕووداوەکانی حەوتی ئۆکتۆبەر دەریانخست کە پیلانێك هەبوو بۆ ئەوەی دۆسە و کەیسی فەلەستین بکەن بە کەیسی گەلێکی بێ خاك، هەروەها دڵتەنگی خۆی دەربڕی لەسەر ئەو پاڵپشتی و کۆڤەرە نێودەوڵەتییەی قەوارەی زایۆنی هەیەتی بەتایبەتی لە ڕووی مافی مرۆڤ و ئازادی دەربڕین و مافی ژنان و منداڵان و چارەنووسی ئو خەڵکە سڤیلانەی بوونە قوربانی شەڕ و شتی دیکە، جەختیشی کردەوە لەسەر ئەوەی کە دۆسەی فەلەستینی دۆسەیەکە مافەکەی هەرگیز ناکەوێت، هەروەها ستایشی هەڵوێستی عێراقی بەرامبەر کەیسی فەلەستین کرد سەرەتا لە بەیننامەی ئیمام سیستانی و هەروەها هەڵوێستی حکومەت و هێزە سیاسی و ڕاگەیاندنەکان .

سەماحەتی سەبارەت بەو پرسیارانەی لێی کرا گوتی " لەو گەشتە ئیقلیمییەی ئەنجامدرا بووە هۆکار ئەوەی بۆچوونەکان لەیەك نزیك بکاتەوە بەتایبەتی چەند شتێك کە پێشتر بە شێوەیەکی دیکە هەڵسەنگاندنی بۆ کرابوو، ئەو دیدارانە جا فەرمی بن یان نافەرمی بن بوونەتە قابیلی تاوتوێکردنن لەچوارچێوەی فەرمی و دیپلۆماتی، ڕوونیشیکردەوە کە گرێبەستی کۆمەڵایەتی پێویستی بە هاوکێشەیەکی هاوسەنگ هەیە کە هەمووان لەخۆ بگرێت، گوتیشی هەڵبژاردنەکانی ساڵی 2021 ئەنجامەکانی شڵەژاو بوو لە ڕووی دەنگدەران و کورسییەکان لەگەڵ ونبوونی کۆمەڵێك کوتلەی سیاسی کە سەنگی کۆمەڵایەتی خۆیان هەیە، بۆیە ئێستا بۆ ئەوەی هاوسەنگی لە قۆناغی داهاتوو بگێڕێتەوە دەبێت سەرەتا پێویستە وا بکەن کە کەیسی کۆمەڵایەتی بایەخی زیاتری پێبدرێت گرنگی خۆی هەبێ و پتەوبکرێت، دووپاتیشی کردەوە کە هاوسەنگی سەرەتایەکە بۆ بەدی هاتنی سەقامگیری، سەقامگیری سەرەتا پەیوەستە بە گەشەسەندن کە ئەویش پێشکەش کردنی خزمەتگوزارییە ئەوەش دەبێتە هۆی بەدەستهێنانی ڕەزامەندی جەماوەر ، داواشی کرد گفتوگۆی ناوخۆیی زیاتر بکرێت و گوتیشی ناکۆکی سیاسی لەنێو یەك پێکهاتە شتێکی ئەرێنی و باشە و لەوانەیە ببێتە هۆکاری لەیەك نزیك بوون لەسەر ئاستی نیشتمان و واز هێنان لە بیرۆکەی پێکهاتەیی.

سەماحەتی ئەو گوتەیەی ڕەت کردەوە کە باس لە لابردنی نەوەکان دەکات و نزیکی لە کامە بوونی نەوەکان دەکات و گوتی کەسایەتی سیاسی کاتێك بە تەمەن دادەچێت ئەزموون و تاقکردنەوەی لە کاروباری سیاسی زیاتر دەبێت لەهەمان کاتیشدا دەگۆڕێمەوە و دەڵێم کە ونبوونی هەندێك لە کەسایەتی سیاسی بەهۆیەوە بووە کە لە چوارچێوەی خۆیان و پێشهاتەکان دوور کەوتوونەوە.

سەبارەت بە گروپە چەکدارەکان ، سەماحەتی گوتی ئەوە ئەنجامەکی سروشتییە بۆ گەلێك کە بە پاراستنی مانەوەی چەکی هەڵگرتوە، ڕوونیشی کردەوە کە ڕێڕەوی ئاسایی بە کۆنترۆڵکردنی ئەو گروپانە ئەوەیە لەگەڵ

رێرەوی دەوڵەت وردە وردە تێکەڵ بکرێن و لێك بدرێن، دووپاتیشی کردەوە کە پێویستە ئەو دۆخە بەهەند وەربگرین کە بوە هۆی ئەوەی ئەو هێزە چەکدارانە دروست ببن، لەوانە هێزەکانی داگیرکەر و ئەو هەڵانەی کراون و بڕیارە نێو دەوڵەتییەکان کە بەشداریان کرد لە وەسفکردنی داگیرکەر کرد و دەکرێت ڕووداوەکانی غەزە بە نموونە وەربگرین، هەروەها هەڵوێستی گروپە چەکدارەکانی لە پاڵپشتی کردنی ڕێرەوی جکومەت بۆ گفتوگۆکردن لەسەر کۆتایی پێ هێنانی کاری هاوپەیمانێتی نێو دەڵەوڵەتی بۆ نەهێشتنی داعشی بەرز نرخاند.

سەبارەت بە یاسای هەڵبژاردنەکان، سەماحەتی جەختی کردەوە لەسەر پێویستی ئەوەی یاسایەك هەبێت کە گوزارشت لە فەلسەفەی ڕژێمی سیاسی و نوێنەران و ناوخۆیی بکات و باڵا دەستی تێدا نەبێت، دووپاتیشی کردەوە کە قۆناغی پێشوو هاتنە کایەوەی چەندین بڕیاری بۆ هەر قۆناغێك بەخۆیەوە بینی، بەڵام هەڵبژادنەکانی ئەم دواییە یاسایەکی نا مەحکومی بە کات و ساتێکی دیاری کراو بریار لەسەردا، وە بیریهێهنانەوە کە ئەو یاسایەی هەڵبژاردنەکان پێشەکییەکی سەرەکییە بۆ ڕووداوەکانی بەدی هێنانی هاوسەنگی کە دەبێتە هۆکاری دۆزینەوەی دەرچە بۆ سەقامگیری و گەشەپێدان و ڕەزامەندی گەل و جەماوەر، هەروەها جەختی کردەوە کە پێویستە هەموو لەوە تێبگەن کە سەرکەوتنی حکومەت بۆ هەمووان دەگەڕێتەوە لەڕووی کەڤری سیاسی و ئەو پاڵپشتییەی ئێستا لە ڕێگای هاوپەیمانێتی بەڕێوەبردنی دەوڵەت بەخۆیەوە بینیوە.

لە وەڵامی پرسیارێکی دیکە لەسەر بەشداری نەکردنی لە هاوپەیمانێتی سێ قۆڵی، سەماحەتی گوتی کە ڕەوتی حیکمە ڕێز لە یاساکانی یاری دیموکراتیەت و بەها و ئامارەکانی دەگرێت، ڕوونیشی کردەوە کە ئەنجامی هەڵبژاردنەکانی ئەم دواییە دەنگ، ی زۆری بە حیکمە بەخشی بەڵام دەنگەکان نەبوون بە کورسی گونجاو بۆ حیکمەو لەگەڵ سەنگی حیکمە نەدەگونجان بۆیە ڕازی نەبووین بەشداری لە حکومەتێك بکەین کە نوێنەرایەتی نوێنەرانمانی تێدا نییە، گوتیشی ئەو هەڵوێستە هیچ پویەندی بە هیچ لایەنێك نییە، هەر ئەوەش لەگەڵ حکومەتی بەڕیز سوودانی ڕوویداوە.

سەماحەتی داوای کرد ڕێز لە بڕیارەکانی دادگای ئیتحادی بگیرێت لەبەر ئەوەی بڕیارەکانی یاسایی و پیوەستن بە تەفسیری دەستوور و یاساکان، هەروەها ڕوونیشی کردەوە کە هەندێك جار هەندێك لە بڕیارەکانی لەگەڵ بەرژەوەندی ئەو لایەن یان لایەنێکی دیکە دەگونجێت، دووپاتیشی کردەوە کە پاڵپشتی فیدرالیەت و قەوارەی هەرێمی کوردستان دەکات بەڵام گواستنەوە بۆ قۆناغی کۆنفیدرالیەت جێی ڕەزامەندی و پالپشتی هەمووان نییە.

سەماحەتی ڕوونیکردەوە کە ڕەوتی حیکمەی نیشتمانی وەك هێزە سیاسییەکانی دیکە چوونە دەرەوەی چەند کەسایەتییەکی دیاری کراوی بەخۆیەوە بینی و هەندێکی دیکەش دەستیان بە پرۆژەکە و بەرنامەکەی گرت، ئاماژەشی کرد کە ئالیەتی ڕەوتی حیکمەی نیشتمانی لە دەرکردنی بڕیار لەسەر ڕێرەوی درێژی گفتوگۆ و تاوتوێکردن و گفتوگۆی ناوخۆی دەبێت تا بەتەواوی هەڵوێستەکان پێبگەن.